

VU Research Portal

Criminaliteit Tussen de Sterren

Eski, Yarin

published in

De Criminoloog
2023

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Eski, Y. (2023). Criminaliteit Tussen de Sterren: Ruimtecriminologie en het Domein van het Grenzeloze. *De Criminoloog*, 28, 7-7.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Yarin Eski (Vrije Universiteit Amsterdam)

Oekraïners die satellieten kopen ter verdediging tegen Rusland. Ruimte technologie om klimaatverandering te monitoren. Ruimteafval dat het International Space Station dodelijk kan raken. En door de opkomst van het ruimte toerisme en de ambities om naar Mars te gaan, zijn er steeds meer zorgen over ruimtecriminaliteit, waaronder ruimtepiraterij en ruimtevaartuigkapingen (Miller, 2019), allerhande traditionele en volume criminaliteit in ruimtehotels die eraan komen (Cottier, 2021), ruimte terrorisme (Emery, 2013) en georganiseerde ruimtecriminaliteit (“drugs in space”) (Tatum, 2020). Eigenlijk zijn dat zorgen over alles wat plaatsvindt aan criminaliteit hier op aarde, maar dan tussen de sterren. Kortom, de ruimte is een plek (via) waar aardse conflicten, oorlogen en ander leed zich (kunnen) voortzetten. Kennis over ruimtecriminaliteit en hoe deze te beheersen, is dus uiterst belangrijk, in het bijzonder gelet op toekomstige commerciële ruimtevluchten en bemane missies naar andere planeten.

In de enge zin van het woord, echter, zou ruimtecriminaliteit zich nog niet voor hebben gedaan. Er is wel eventjes sprake zijn geweest van ‘the first space crime ever’ toen in augustus 2019 de Amerikaanse astronaut Anne McClain vanuit het ISS, naar verluidt, ongeoorloofde toegang zou hebben verkregen tot de bankrekening van haar ex-verloofde (Baker, 2020). Het bleek een valse beschuldiging te zijn.

Kortom, onze astronauten als ‘hand-picked elites’ (Billings, 2007), gezien als keurig nette vertegenwoordigers van de mensheid, vertoeven buiten onze planeet in het luchtledige zonder crimineel gedrag te vertonen. Het ruimterecht functioneert dus kennelijk prima met betrekking tot het reguleren van ruimteactiviteiten op basis van verschillende (inter)nationale verklaringen, verdragen en principes. Conclusie: criminaliteit in de ruimte vindt niet plaats en de criminologie heeft er niks te zoeken. Toch?

Natuurlijk wel! Naast het feit dat de zaak-McClain tal van kwesties aan het licht bracht met betrekking tot ruimtecriminaliteit, met name het gebrek aan begrip van de oorzaken, manifestaties, schade en controle ervan, zou het de criminologie überhaupt misstaan indien het ten opzichte van ruimtecriminaliteit nu juist het ‘dark number’ principe zou ontkennen. ‘Ongeregistreerde ruimtecriminaliteit’¹ ‘Ruimtecriminaliteit bestaat niet’.

Het is te vergelijken met hoe er ooit eens beperkt – “in Grenzen denken” – gedacht werd dat criminologie niks te zoeken had op zee, in het lucht ruim en in cyberspace. Inmiddels weten we wel beter. Kortom, “To infinity and beyond”, zoals Buzz Lightyear zei; dat is ook waar de criminologie naartoe zal moeten gaan, willen we criminologische studies naar criminaliteit (sbeheersing) in de ruimte gestalte gaan geven. Het vereist een oriëntatie op crimineel en schadelijk gedrag dat zich letterlijk buitenaards afspeelt, evenals dat de criminologie het aardse denken dient te verbreden. We moeten zodoende wéér uit een ‘state of denial’ (Cohen, 2001) zien te komen en boven de grenzen uitstijgen om ruimtecriminaliteit te kunnen zien. Net als dat de James Webb telescoop een upgrade is van de Hubble telescoop, waardoor we nog meer en verder in de ruimte kunnen kijken, zou de ruimtecriminologie een upgrade kunnen vormen van het ruimterecht; een verbredende en verdiepende kijk op criminaliteit in de ruimte.

Ondanks het klein aantal mensen in de ruimte, dat er nog geen ruimtecriminaliteit als zodanig geregistreerd is en dat toekomstige ontwikkelingen rondom ruimtecriminaliteit nog in het speculatieve liggen, zou de criminologie zich er toch “nu al” druk om moeten maken. Een ruimtecriminologische verdieping en verbreding zou handvatten kunnen bieden, en wel in samenspel met het ruimterecht; juist om eventuele toekomstige problemen voor te zijn, of op zijn minst, om alvast een criminologisch begrippenkader voor paraat te hebben in plaats van geen.

Maar dan dient de criminologie wel uit de comfortzone te stappen. Dat begint met het gaan verbeelden dat het heeal vrijwel geen grenzen kent, althans, niet dezelfde natuurkundige grenzen zoals die wij op

aarde gewend zijn. De ruimte breidt zich continue uit en is mogelijkwerwijs grenzeloos. Ook is deze vrijwel onleefbaar voor de mensen, vandaar dat er tot nu toe nog maar 644 mensen zijn geweest (Astronaut/Cosmonaut Statistics, 2023) en er momenteel slechts 10 personen zich in de ruimte bevinden (Whoinspace.com). Het kost ook bijzonder veel geld en moeite om mensen in de ruimte te krijgen.

Door die onvoorstelbaar grote, letterlijk onmenselijke ruimte is het gemakkelijker weg te kijken en in die criminologische ontkenningfase te blijven. Maar het onderwerp ruimtecriminaliteit biedt ons ergens een prachtkans: een criminologie “before the act” van ruimtecriminaliteit! Dat kan door zelf de imaginaire grenzen los te laten.

Daarom verwacht ik dat de criminologische verbeelding (Young, 2011) wellicht wat richting kan bieden. Die richting zou “before the act”-criminologie kunnen assisteren door alvast vanuit de criminologische verbeelding na te gaan welke eventuele problemen kunnen ontstaan als de ruimteontwikkelingen doorzetten. In zekere zin biedt zich een kans aan voor de criminologie om dergelijke verbeeldingskracht (vgl. Hajer, 2007) reeds te hebben ontwikkeld op het gebied van ruimtecriminaliteit. Echter, dat verlangt op dit moment van onszelf als criminologen wat meer dan alleen braaf theorie, methodologie en empirie reactief voort te brengen. Ruimtecriminologie is nu, in eerste instantie, gebaat bij creativiteit en een interdisciplinaire criminologische verbeelding. Astronomie, astrobiologie, planeetkunde, ruimte-ethiek, sci-fi prototyping, maar ook dichterbij, politicologie, en het recht; het zijn disciplines die al langer in het buitenaardse grenzeloze domein rondzweven. Zij hebben het al gedurfd.

Nu de criminologie nog.

Bronnen

- Baker, M. (2020) NASA Astronaut Anne McClain Accused by Spouse of Crime in Space. Van: <https://www.nytimes.com/2019/08/23/us/astronaut-space-investigation.html>.
- Billings, L. (2007) Ideology, advocacy, and spaceflight: evolution of a cultural narrative. In Dick, S.J. and Launius, R.D. (eds.), *Societal Impact of Spaceflight*. Washington, D.C.: NASA, pp. 483–499.
- Cohen, S. (2013) *States of denial: Knowing about atrocities and suffering*. Cambridge: Polity.
- Cottier, C. (2021) The First ‘Space Hotel’ Plans to Open in 2027. Van: <https://www.astronomy.com/news/2021/11/the-first-space-hotel-plans-to-open-in-2027>.
- Hajer, M. (2017) *De Macht van Verbeelding*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Miller, G. D. (2019). Space pirates, geosynchronous guerrillas, and nonterrestrial terrorists: Nonstate threats in space. *Air & Space Power Journal* 33(3): 33–51.
- Tatum, M. (2020) Drugs in space: the pharmacy orbiting the Earth. *The Pharmaceutical Journal* 305(7939): DOI:10.1211/PJ.2020.20208033.
- World Space Flight (2023) Astronaut/Cosmonaut Statistics. Van: <https://www.worldspaceflight.com/bios/stats.php>.
- Who is in space? (2023) Who is in space? Van: <https://whoinspace.com/>
- Young, Jock. *The criminological imagination*. Polity Press, Cambridge, 2011.